

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА РОМАНСЬКИХ МОВ ТА ІНТЕРЛІНГВІСТИКИ

ІСТОРІЯ МОВИ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (французька). Переклад
Форма навчання	Денна
Курс	III
Семестр	VI

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри

романських мов та інтерлінгвістики

№ 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

Луцьк 2020

ЗМІСТ

1. Загальний опис курсу.
2. Інформація про викладача.
3. Анотація до курсу.
4. Мета та основні завдання курсу.
5. Компетентності та результати навчання.
6. Структура курсу.
7. Завдання для самостійного опрацювання.
8. Система оцінювання курсу.
9. Політика курсу.
10. Рекомендована література.

1. Загальний опис курсу

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів: 60 год. / 2 кредити		Рік навчання: 3
		Семестр: 6-ий
		Лекції: 16 год.
		Практичні (семінарські): 10 год. Консультації: 4 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 30 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: французька		

2. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Станіслав Ольга Вадимівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Посада	професор, завідувач кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Контактна інформація	м. т. (050)9567023; (068)6280677
	stanislav@eenu.edu.ua, olga.stanislav@ukr.net
Дні занять	(посилання на електронний розклад). Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

3. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Історія мови» викладається на третьому році навчання для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.05 романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Курс вивчається у 6-му семестрі та завершується заліком. Предмет викладається французькою мовою.

Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані висвітлити теми поетапного розвитку та становлення

французької мови та її діалектів; ознайомити студентів з еволюцією французької мови крізь призму проблем фонетичного, синтаксичного, морфологічного та лексичного розвитку мови. Практичні заняття закріплять набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, сформулюють у студентів систему знань про історичні зміни французької мови як безперервного процесу змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників.

Пререквізити та постреквізити дисципліни. Підґрунтям для викладання курсу «Історія мови» є врахування цілісного та системного наукового підходу до вивчення іноземної (французької) мови, який полягає в отриманні знань про становлення тієї чи іншої іноземної мови, її формування та сучасні тенденції розвитку. При вивченні цієї дисципліни використовують знання, отримані з фонетики, граматики, загального мовознавства тощо. До постреквізитів належать: лексикологія, стилістика, лінгвістика тексту, типологія, історія літератури, соціолінгвістика та інші.

4. Мета та основні завдання курсу

Мета курсу: надання студентам системи знань про історичні перетворення французької мови як безперервного процесу змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників. Курс спрямований на поглиблення філологічної компетентності майбутніх фахівців через ознайомлення їх зі шляхами та тенденціями формування сучасної французької мови в комплексі лінгвістичних, історичних та соціокультурних чинників.

Основні завдання:

- вивчення особливостей фонології і фонетичних процесів на всіх етапах розвитку французької мови;
- аналіз граматичної структури мови від давнини до її сучасного етапу;
- розгляд еволюції лексичної системи мови, стилістичного розширення лексики, синтаксичної структури словосполучення і речення;
- простеження впливу екстралінгвістичних факторів на діяхронічні зміни в системі французької мови.

5. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студенти будуть **знати:** основні періоди формування та розвитку французької мови, «зовнішню» історію французької мови, а саме соціолінгвістичні аспекти (економічні, політичні, історичні та культурні фактори) утворення та розвитку французької мови від народної латини до її сучасного стану; «внутрішню» історію французької мови, а саме процеси утворення та закономірності розвитку французької мови від народної латини до її сучасного стану; **вміти:** пояснити утворення структури сучасної французької мови на всіх її етапах; дати історико-фонетичний аналіз розвитку форми на різних етапах історії французької мови; дати пояснення походження деяких фонетичних, граматичних, лексичних та

орфографічних особливостей сучасної французької мови; користуватися спеціальною літературою з історії французької мови для науково-дослідницької роботи; уміти читати за допомогою спеціальних словників тексти написані старо-, середньо-, ранньофранцузькою мовою. Студенти здобуть компетентності:

загальні компетентності:

здатність спілкуватися з професійних питань основною іноземною мовою (французькою);

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності;

здатність застосувати набуті теоретичні знання з історії мови у написанні курсових, магістерських робіт, в проведенні наукових досліджень;

фахові компетентності:

здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні;

здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

здатність аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати явища і процеси, що їх зумовлюють;

збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.

6. Структура курсу

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем			Кількість годин			
	Усього		у тому числі			
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	Самостійна робота	Форма контролю (бали)
1	2	3	4	5	6	7
	Семестр 6					
	Змістовий модуль 1					
	Змістовий модуль 1. Французька мова у сім'ї романських мов					
Тема 1. Характеристика мов романської групи. Періодизація в історії французької мови	5	2	2	1	4	ДС+ДБ 5
Разом за змістовим модулем 1	5	2	2	1	4	5
	Змістовий модуль 2					
	Змістовий модуль 2. Старофранцузький період (IX – XIII ст.)					
Тема 2.	5	2	2	1	4	ДС+ДБ

Соціолінгвістична ситуація Франції в IX ст. Особливості фонетичної та граматичної систем.						6
Разом за змістовим модулем 2	5	2	2	1	4	6
Змістовий модуль 3 Змістовий модуль 3. Середньофранцузький період (XIV-XV ст.)						
Тема 3. Соціально економічна та політична ситуація у Франції в XIV-XV ст.	5	2	1	1	4	ДС+ДБ 5
Тема 4. Особливості фонетичної та граматичної системи французької мови (іменник)	5	2	1		4	ДС+ДБ 6
Разом за змістовим модулем 3	20	4	2	1	8	11
Змістовий модуль 4 Змістовий модуль 4. Ранньо- та новофранцузький періоди (XVI ст., XVII-XVIII ст.)						
Тема 5. Утворення французької нації та держави (XVI ст.).	4	4	1	1	4	ДС+ДБ 6
Тема 6. Розвиток фонетичної системи та граматичної структури. Збагачення словника	4	2	2		5	ДС+ДБ 6
Тема 7. Встановлення норм французької національної письмово-літературної мови.	3	2	1		5	ДС+ДБ 6
Разом за змістовим модулем 4	11	8	4	1	14	18
Загальний бал поточного контролю						40
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
Підсумковий тест						30
Усього	60	16	10	4	30	

ДС – дискусія, ДБ – дебати.

7. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 4

№	Теми та питання для самостійного опрацювання	Кількість годин
1.	Французька мова як одна з мов романської групи: а) проблема чисельності мов даної групи; б) народна латина як джерело походження романських мов; в) доісторичний період формування французької мови (етапи кельтизації, романізації та германізації території Франції); г) періодизація в історії французької мови.	2
2.	Старофранцузький період (IX – XIII ст.): а) розпад імперії Карла Великого; б) основні пам'ятки старофранцузької мови: «Страсбурзькі клятви» – перший та найстаріший текст французької мови; в) роль діалектів у формуванні письмово-літературної мови; г) розвиток фонетичної системи (початок спрощення дифтонгів та трифтонгів; консонантизм: вокалізація; спрощення африкатів; приголосні германського походження); д) особливості розвитку граматичної системи: іменник, дієслово.	4
3.	Середньофранцузький період (XIV-XV ст.) а) територіальне об'єднання Франції; б) справжні причини столітньої війни; в) розвиток французької літератури та драматургії; г) діяльність перекладачів та їх роль у збагаченні французького словника; д) статус французької мови у XIV-XV ст.	4
4.	Середньофранцузький період (XIV-XV ст.) а) розвиток фонетичної системи (процес монофтонгізації дифтонгів; втрата голосних у зіянні; встановлення системи зв'язування та щеплення; перші спроби встановлення орфографічних норм французької мови); б) розвиток граматичної структури: особливості розвитку основи дієслова та часових форм; в) збагачення словника французької мови.	4
5.	Ранньофранцузький період (XVI ст.) а) встановлення абсолютної монархії б) статус французької мови у XVI ст.; в) граматики Ж. Дюбуа та Л. Мегре; г) діяльність поетів «Плеяди»; д) особливості словотворчої системи цього періоду.	4
6.	Ранньофранцузький період (XVI ст.) а) розвиток фонетичної системи (поява 'е' випадного; формування системи носових голосних; випадання кінцевих приголосних); б) розвиток граматичної структури: дієслово. Синтаксис.	4
7.	Новофранцузький період (XVII-XVIII ст.) а) історичні та політичні події у Франції під час правління кардинала Рішельє; б) класицизм як прояв ідеології абсолютизму в літературі, мистецтві та мові;	4

	в) теорія унормування французької літературної мови: теорія пуризму та теорія стилів.	
8.	Новофранцузький період (XVII-XVIII ст.) а) розвиток фонетичної системи (завершення процесу монофтонгізації; утворення системи носових голосних; розвиток кінцевих приголосних); б) розвиток граматичної структури: упорядкування категорії числа; процес регуляризації та нормалізації дієслівних форм; розвиток синтаксису.	4

8. Система оцінювання курсу

Навчальний курс складається з двох залікових кредитів. У шостому семестрі заліковий кредит закінчується заліком. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни. Оцінювання знань студента охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань.

Поточний контроль реалізується в оцінюванні усних відповідей на семінарських заняттях, а також включає: присутність студента на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах та фіксується у журналі. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за чотири змістових модулі (ЗМ), становить 40.

Підсумковий контроль (максимум 60 балів) складається з написання контрольної роботи з курсу (30 балів) та підсумкового тесту (30 балів). Контрольна робота передбачає письмове висвітлення основних питань з курсу, що охоплюють вивчений матеріал на практичних заняттях та під час самостійної роботи студентів. Контрольна робота складається з 10 питань, кожне з яких оцінюється в 3 бали. Письмовий підсумковий тест складається з 60 завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань студентів. Правильний варіант відповіді оцінюється в 0,5 бали.

Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься у залікову відомість. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент повинен скласти залік (питання додаються).

Рейтингова оцінка визначається за 100-бальною шкалою і включає бали поточного контролю (максимум 40 балів) та бали підсумкового контролю (максимум 60 балів).

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо

Питання для підсумкового залікового

1. Le français dans la famille des langues romanes. Le latin parlé comme une source de l'origine des langues romanes.
2. La celtisation de la Gaule. La domination romaine sur le territoire gaulois.
3. La chute de l'Empire romain. La formation du royaume des Francs.
4. L'influence du superstrat germanique sur la formation du français.
5. Les périodes du développement de français et leurs particularités sociopolitiques et linguistiques
6. Vocabulaire de l'Ancien Français, sphère d'emploi de l'AF.
7. L'évolution de la structure grammaticale de l'Ancien Français (substantif).
8. L'évolution de la structure grammaticale de l'Ancien Français (verbe).
9. Le développement de la littérature et de l'art dramatique de l'Ancien Français.
10. Les particularités du système phonétique de l'Ancien Français (vocalisme).
11. Les particularités du système phonétique de l'Ancien Français (consonantisme).
12. Le morcellement géographique et linguistique du territoire de la France de IX-XIII siècles.
13. La formation du Royaume de France (IX-XIII siècles) et la parution du premier texte en français.
14. La situation sociolinguistique en France de la période du Moyen Français.
15. La structure grammaticale de la période du Moyen Français.
16. Les particularités du développement du système phonétique du Moyen Français.
17. Le vocabulaire à l'époque du XIV-XV siècles. Moyens de l'enrichissement du français.
18. Le rôle des traducteurs dans le devenir de la langue française (XIV-XV siècles).
19. Les particularités du développement de la littérature et de l'art dramatique au XV siècle.
20. La situation sociolinguistique en France de la période de Renaissance (XVI siècle).
21. Les grands poètes et l'activité de la Pléiade au XVI siècle.
22. L'enrichissement du vocabulaire français du XVI siècle.
23. Le développement du système phonétique du français du XVI siècle (vocalisme).
24. Le développement du système phonétique du français du XVI siècle (consonantisme).
25. Les particularités de la structure grammaticale (morphologique, syntaxique) du français au XVI siècle.
26. La situation sociolinguistique de la période du nouveau français ou du français classique (XVII-XVIII siècles).
27. Les particularités du développement du système phonétique du français de XVII-XVIII siècles (vocalisme).

28. Les particularités du développement du système phonétique du français de XVII-XVIII siècles (consonantisme).
29. L'activité de F. Malherbe.
30. Les opinions de C. Vaugelas sur la langue littéraire.
31. La Pléiade et sa place dans l'histoire de la langue française.
32. Le purisme et ses conséquences sur le développement du français d'aujourd'hui.
33. La structure grammaticale (morphologique) du nouveau (classique) français.
34. La structure grammaticale (syntaxique) du nouveau (classique) français.
35. La transformation de la langue française en langue nationale.
36. Les périodes du développement de français et leurs particularités sociopolitiques et linguistiques.
37. Le français dans la famille des langues romanes. Le latin parlé comme une source de l'origine des langues romanes.
38. Le premier texte (document) écrit en français.
39. La période de la formation du français, langue nationale.
40. La période de la standardisation, codification du français.

9. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 5 чи більше лекційних / практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку).
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю.
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях.
- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття.
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує – балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.
- Студент має право подати апеляцію на будь-яку отриману під час підсумкового контролю (контрольну роботу, тестове завдання) оцінку.
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, перед документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Данилова В. П. История французского языка : курс лекций. Волгоград : Издательство Волгоградского государственного университета, 2001. 52 с.
2. Болдина Л. А. История французского языка : краткий курс лекций. Ростов н/Д : Феникс, 2006. 160 с.
3. Вадюшина Д. С., Матько И. Д. L'histoire de la langue française. История французского языка : учеб. пособие. Гродно : ГрГУ, 2002. 96 с.
4. Горпинич В. О., Прийменко С. Ю. Катоїконімія французької мови : монографія. Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. 214 с.
5. Доза А. История французского языка. Москва : Едиториал УРСС, 2003. 472 с.
6. Морошкіна Г. Ф. La langue et la civilisation française à travers des siècles : Історія французької мови : навч. посібник. Вінниця : Нова Книга, 2011. 320 с.
7. Скредина Л. М., Становая Л. А. История французского языка : учебник. Москва : Высшая школа, 2001. 463 с.

Додаткова:

1. Бородин М.А. Скредина Л.М. Практикум по истории французского языка. Москва : Просвещение, 1985. 103 с.
2. Бурбело Б. І. Методичні розробки до пам'яток старофранцузької і середньофранцузької мови для студентів факультету романо-германської філології. Київ : 1973. 101 с.
3. Скредина Л. М. История французского языка. Москва : Высшая школа, 1981. 310с.
4. Шигаревская Н. А. История французского языка. Ленинград : Просвещение, 1975. 286 с.
5. Bruneau Ch. Petit histoire de la langue française. Paris : Hachette, 1970. 356 p.
6. Greimas F. J. Dictionnaire de l'ancien français. Paris : Hachette, 1998. 676 p.
7. Foulet L. Petite syntaxe de l'ancien français. Paris : Hachette, 1988. 167 p.